

سالشمار زندگی و آثار بهرام بیضایی

بهرام بیضایی

۱۳۱۷ - پنجم دی ماه؛ تولد در تهران.

۱۳۳۴/۳۷ - فرار از مدرسه به سینما. کشف سینمای جدی بر پرده‌ی سینماها؛ و جست‌وجوی بعدی آن در سینه‌کلوب تازه پاگرفته. کنجکاری در فیلم و نمایش. کوشش بیهوده برای دست‌یافتن به دوربین فیلم‌برداری. نگارش دو نمایشنامه با زبان تاریخی در سال‌های آخر دبیرستان. معافیت از خدمت نظام در قرعه‌کشی. نگارش نسخه‌ی اول «آرش» [بَرخوانی].

۱۳۳۸/۴۰ - دنبال‌کردن سینمای جدی بر پرده‌ی سینماهای همگانی و آن‌چه پس از تعطیل سینه‌کلوب، به‌طور منظم‌تر در کانون فیلم متمرکز بود. دنبال‌کردن سینمای جدید ایران که از لابه‌لای فیلم‌های کوتاه آشکار می‌شد. دنبال‌کردن نمایش جدید ایران که از لابه‌لای نمایش‌های تلویزیونی و گاهگاه بر صحنه خود را نشان می‌داد. انتشار نوشته‌هایی درباره‌ی سینما در نشریه‌ی «علم و زندگی». مطالعه در نمایش شرقی. توقف یک‌ساله پشت در دانشگاه و مطالعه در ادبیات ایران؛ جست‌وجو در «شاهنامه» و فرهنگ

پیش‌اسلامی؛ در اساطیر و مردم‌شناسی؛ کنجکاو‌ی در نثر فارسی؛ کاوش در نقاشی ایرانی در جست‌وجوی بیان تصویری یک فرهنگ. نگارش «اژدهاک» [برخوانی] و نسخه‌ی گسترده‌تر «آرش» [برخوانی]. ورود به دانشکده‌ی ادبیات دانشگاه تهران.

- استخدام در اداره‌ی کل ثبت اسناد و املاک دماوند. شبیه‌خوانی و تقلید را کشف می‌کند به‌عنوان مهم‌ترین شکل نمایشی غیر غربی ایرانی، با قدرت و ظرفیتی درخشان برای طرح مسایل امروزی. ترک دانشگاه. انتشار نوشته‌هایی درباره‌ی فیلم و نمایش در مجلات هنری و ادبی و روشنفکری؛ و درباره‌ی موسیقی فیلم در مجله‌ی «موزیک». انتشار اولین نوشته‌ها درباره‌ی تعریف در مجله‌ی «هنر و سینما» و گاهنامه‌ی «آرش». کوشش بیهوده برای ساختن فیلمی کوتاه که طرح آن بعدتر چاپ می‌شود. انتقال از دماوند به تهران. کار روی برخوانی بی‌نامی درباره‌ی سازنده‌ی جام جهان‌نما و سرنوشتش به زبان سنگ‌نوشته‌های باستان.

۱۳۴۱: نگارش طرح فیلم کوتاه «خوابگرد». ساختن [و فیلم‌برداری] یک فیلم هشت‌میلیمتری چهار دقیقه‌ای سیاه‌وسفید با مخارج صفر. انتشار پژوهش‌های «نمایش در ایران» در مجله‌ی «موسیقی». انتقال از اداره‌ی کل ثبت اسناد و املاک به اداره‌ی هنرهای دراماتیک [زیر پوشش اداره‌ی کل هنرهای زیبا] که بعدها می‌شود اداره‌ی برنامه‌های تئاتر [زیر پوشش وزارت فرهنگ و هنر]. آشنایی نزدیک با گروه‌های نمایش جدید و همکاری به‌عنوان مدیر صحنه، دستیار کارگردان، طراح صحنه و لباس، ویراستار متن. انتشار مقالات نقد و پژوهش در گاهنامه‌های «آرش» و «کیهان ماه». فیلم‌برداری اتفاقی و کار با دوربین‌های قریبی دوستان [هشت مم (رنگی) و شانزده مم (سیاه‌وسفید)] و تجربه‌ی مهم تدوین هنگام فیلم‌برداری.

- نگارش تک‌پرده‌ای «مترسک‌ها در شب» و خیمه‌شب‌بازی «عروسک‌ها» که با هم و یک‌جا منتشر می‌شود.

- نگارش «غروب در دیاری غریب» [نمایش عروسکی دو صحنه‌ای].

۱۳۴۲- دنباله‌ی انتشار پژوهش‌های «نمایش در ایران» در مجله‌ی «موسیقی».

- نگارش «قصه‌ی ماه پنهان»؛ و انتشار «سه نمایشنامه‌ی عروسکی» [برای بازیگران زنده] شامل: «عروسک‌ها»، «غروب در دیاری غریب»، و «قصه‌ی ماه پنهان».

- نگارش «پهلوان اکبر می‌میرد» [نمایشنامه].

- نگارش «رگبار» [نمایشنامه‌ی بلندِ دو صحنه‌ای؛ که تنها یک بار، سال بعد، در جمعی کوچک خوانده شد].

- چاپ «آرش» [برخوانی] در کتاب ماه کیهان شماره‌ی ۳ که پیش از انتشار تعطیل شد!

۱۳۴۳ - اجرای «غروب در دیاری غریب» توسط گروه هنر ملی و به‌کارگردانی عباس جوانمرد در تلویزیون ایران.

- نگارش «هشتمین سفر سندباد» [نمایشنامه].

- انتشار پژوهش‌های «نمایش در ژاپن» [ترجمه‌ی متن‌ها با همکاری داریوش آشوری و سهراب سپهری] در مجله‌ی «موسیقی» و سپس انتشار جداگانه‌ی همان.

- اجرای «غروب در دیاری غریب» و «قصه‌ی ماه پنهان» بر صحنه، در مناطق نفت خیز جنوب کشور، توسط گروه هنر ملی و به‌کارگردانی عباس جوانمرد؛ که در آن‌ها نویسنده، کار مدیر صحنه را دارد.

۱۳۴۴ - «غروب در دیاری غریب» و «قصه‌ی ماه پنهان» توسط گروه هنر ملی در جشنواره‌ی تئاتر ملل پاریس [تالار شهر - سارا برنارد] به نمایش درمی‌آید. این ضمناً نخستین سفر نویسنده به خارج است [بیست‌روز] که در اجرای برنامه، مدیر صحنه‌ی نمایش است. - ازدواج با منیراعظم رامین فر.

- اجرای صحنه‌ای «پهلوان اکبر می‌میرد» توسط گروه هنر ملی و به‌کارگردانی عباس جوانمرد در تالار بیست و پنج شهریور که بعدها می‌شود تالار سنگلج.

- راندنش چون عضوی ناسازگار و برای شغلی که هرگز مشخص نشد، به رادیو. - انتشار جداگانه‌ی «نمایش در ایران» [پژوهش].

- نگارش طرح فیلمنامه‌ی «مرد و میدان».

- نگارش و انتشار «دنیای مطبوعاتی آقای اسراری» [نمایشنامه].

- نگارش و انتشار «سلطان مار» [نمایشنامه].

۱۳۴۵ - پس فرستادن عضو ناسازگار از رادیو به اداره‌ی برنامه‌های تئاتر.

- ارسال یک ماهه‌ی نویسنده - و دو سه نمایشنامه‌نویس دیگر - هریک به شهرستانی

برای الهام گرفتن از زندگی مردم شهر و روستا؛ و نگارش نمایشنامه‌ی عرضه‌نشده‌ی «گزارش

به بالانشینان».

- تولّد نخستین فرزند؛ نیلوفر.

- نخستین کارگردانی نمایش؛ «عروسک‌ها» [یکمّی از «سه‌نمایشنامه‌ی عروسکی»]
در گروه هنر ملی [اولین و آخرین کار تلویزیونی‌اش] که سال بعد، از تلویزیون ملی ایران
بخش می‌شود.

۱۳۲۶. دو طرح فیلم مستند/داستانی او «میرنوروزی» و «شِمر» در تلویزیون ملی
ایران گم می‌شود.

- نگارش تک‌پرده‌ای‌های «ضیافت» و «میراث» و کارگردانی آن‌ها برای گروه هنر ملی
که در تالار بیست و پنج شه‌ریور بر صحنه می‌آید.
- نگارش «چهار صندوق» [نمایشنامه].

- انتشار «ضیافت» در ماهنامه‌ی «پیام نوین»؛ و «میراث» در «کتاب نمایش»، و
«چهار صندوق» در «آرش»؛ گاهنامه‌های فرهنگی و روشنفکری تهران.
- انتشار «ازدهاک» [تِرخوانی] در ماهنامه‌ی «پیام نوین».
- تولّد فرزند دوم؛ ارژنگ؛ و مرگ او در صد روزگی.

۱۳۲۷. یکی از پایه‌گذاران و اعضای اصلی «کانون نویسندگان ایران».
- نگارش «ساحل نجات» [نمایشنامه].

- راندنش چون عضوی ناسازگار به فرهنگ و هنر اصفهان؛ درگیری‌های بی‌دری، قطع
حقوق، و بازگشت بی‌نتیجه به تهران پس از شش ماه.

- سه فیلمنامه‌ی چهل دقیقه‌ای او برای مجموعه‌ی تلویزیونی «سرکار استوار» - با
نام‌های «روز باشکوه»، «بیزار»، «ملاقات» - توسط تهیه‌کننده سنگین و فرهنگی خواننده
می‌شود؛ و پیش از پیوستن به جمع کارهای بی‌مزد نویسنده‌اش، در تلویزیون ملی ایران گم
می‌شود.

- نگارش «دیوان بلخ» [نمایشنامه].

- نگارش «در حضور باد» [نمایشنامه].

۱۳۲۸. نگارش «گم‌شدگان» [نمایشنامه].

- انتشار «نمایش در چین» پژوهش؛ همراه با سه نمایشنامه‌ی چینی ترجمه‌ی داریوش آشوری].

- کارگردانی «سلطان‌مار» برای گروه هنر ملی، و اجرای آن بر صحنه‌ی تالار بیست و پنج شه‌ریور [تالار سنگلج بعدی]، و گرداندن آن در صحنه‌های شهرهای شمالی کشور.
- همکاری با دانشگاه تهران، به درخواست دانشجویان و استادان رشته‌ی هنرهای نمایشی دانشکده‌ی هنرهای زیبا، به عنوان استاد مدعو.

۱۳۴۹- نگارش «راه توفانی فرمان پسر فرمان از میان تاریکی» [نمایشنامه]؛ که بعدتر در «کیهان سال» و سپس تر جداگانه منتشر می‌شود.
- نگارش «حقیقت و مرد دانا» [روایت]؛ که سپس تر کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان آن را منتشر می‌کند.

- کارگردانی فیلم کوتاه «عمو سبیلو» به دعوت کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان.
- نگارش دو طرح فیلم بلند: «شغل» و «سه شاهد».
- نگارش «عبارت‌تنها» [فیلمنامه].
- نگارش «رگبار» [فیلمنامه].

۱۳۵۰- به پایان رساندن کارگردانی نخستین فیلم بلند؛ «رگبار»؛ پس از چند تعطیلی نخواست.

- نگارش «نمایش در هند» و تکثیر بخش‌هایی از آن [نمایش سنسکریت/کاناکالی]، به عنوان جزوه‌ی درسی دانشگاهی.

۱۳۵۱- تولد سومین فرزند؛ نگار.

- نگارش «سفر» [فیلمنامه‌ی کوتاه].

- نگارش «غریبه و مه» [فیلمنامه].

- نگارش طرح اولیه‌ی «اشغال» برای فیلم.

- کارگردانی فیلم «سفر» [کوتاه].

- آغاز کارگردانی «غریبه و مه» در پایان سال.

۱۳۵۲. پایان فیلم برداری «غریبه و مه» پس از چند تعطیلی نخواست. - استعفا از عضویت «اتحادیه هنرمندان سینما»، با دیگر پایه گذاران «کانون سینماگران پیشرو».

- ساختن فیلم کوتاهی درباره مرگ؛ براساس نقاشی مانده از یک اعدامی [ناتمام؛ و یک جاگم شده].

- انتقال از اداره برنامه های تئاتر به دانشگاه تهران به عنوان استادیار تمام وقت نمایش دانشکده هنرهای زیبا، و مدیریت رشته هنرهای نمایشی به خواست دانشجویان.

۱۳۵۳. استعفا از «کانون سینماگران پیشرو».

- نگارش فیلمنامه ی کوتاه «ساز» براساس داستانی از نصرت اله نویدی که در کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان گم شد.

- نگارش طرح فیلمنامه های کوتاه «شغل دو»، «شغل سه» و «شغل چهار» که سال ها بعد، از ترکیب آن ها فیلمنامه ی سه قصه ای «چشم انداز» به دست آمد.

- نگارش طرح «قصه های میرکفن پوش» و نگارش کامل داستان پایانی آن.

۱۳۵۴. نگارش «حقایق درباره ی لیلا دختر ادریس» و کوشش بیهوده برای ساختن آن.

- نگارش «چریکه ی تارا» [فیلمنامه].

- نگارش طرح «مسافران» برای فیلم.

۱۳۵۵. نگارش فیلمنامه ی «آهو، سلندر، طلحک و دیگران».

- نگارش فیلمنامه، و کارگردانی فیلم «کلاغ».

۱۳۵۶. نگارش «نُده» [نمایشنامه] و کوشش بیهوده برای اجرای آن.

- نگارش نسخه ی اول «جانا و بلادور» برای سایه بازی.

۱۳۵۷. از سخنرانان «ده شب» نویسندگان و شاعران روشنفکر ایران.

- کارگردانی «چریکه ی تارا» - با تعطیلی بلند نخواست میانه کار - برای «گروه فیلم

لیسار» که توسط سازندگان اصلی همین فیلم در قلعه‌ی لیسار پایه‌گذاری شد؛ و توقیف آن تا امروز.

- نگارش «نوشته‌های دیواری» [نمایشنامه].

- کناره‌گیری از کانون نویسندگان ایران.

۱۳۵۸- نگارش نمایشنامه‌ی «مرگ یزدگرد»، و کارگردانی آن بر صحنه‌ی تالار چهارسو، با بازیگران حرفه‌ای و غیرحرفه‌ای فارغ‌التحصیل رشته‌ی نمایش دانشکده‌ی هنرهای زیبا. نگارش کامل فیلمنامه‌ی «قصه‌های میرکفن پوش».

- نگارش فیلمنامه‌ی «داستان باورنکردنی» در نسخه‌های نه‌ساعته و شش‌ساعته.

- نگارش طرح فیلمنامه‌ی «طومار شیخ شرزین». نگارش طرح فیلم کوتاه «شغل پنج»؛ و طرح فیلم «وهم» که بعدها پایه‌ی فیلمنامه‌ی «وقت دیگر، شاید» شد. نگارش طرح فیلم «در می‌زنند، چرا باز نمی‌کنید؟». نگارش طرح فیلمنامه‌ی «نگهبان».

۱۳۵۹- نگارش «شب سمور» و کوشش برای ساختن آن با امکانات محدود.

- نگارش «اشغال» [فیلمنامه].

- نگارش «آینه‌های روبه‌رو» [فیلمنامه].

- تدوین فیلم کوتاه «سَلَنْدَر» [کارگردان: واروژ کریم‌مسیحی].

۱۳۶۰- نگارش طرح و فصل‌بندی «کفش‌های مبارک». نگارش طرح فیلمنامه‌ی «اتوبوس» که هرگز به آن صورت نوشته و ساخته نشد.

- کارگردانی فیلم «مرگ یزدگرد» با امکانات محدود؛ و توقیف آن تا امروز.

- اخراج از دانشگاه تهران پس از بیست سال کار دولتی.

- نگارش «خاطرات هنرپیشه‌ی نقش دوم» [نمایشنامه].

- تدوین فیلم نیمه‌بلند «بچه‌های جنوب؛ جست‌وجوی دو» [کارگردان: امیر نادری].

۱۳۶۱- نگارش «روز واقعه» [فیلمنامه].

- نگارش «زمین» [فیلمنامه].

- بازنگاری فیلمنامه‌ی «داستان باورنکردنی» در نسخه‌ی چهارساعته.

- نگارش «فتحنامه‌ی کلات» [نمایشنامه].

۱۳۶۲. طرح و تمرین بی‌سرانجام «جنگنامه‌ی غلامان» [تقلید؛ برای آفرینش خودجوش بازیگران].

- نگارش طرح فیلمنامه‌ی «سفر به شب [= حجه‌ی عیسا]». نگارش طرح «تاریخ سرّی سلطان در آبسکون».

۱۳۶۳. نگارش «پرونده‌ی قدیمی پیرآباد» [فیلمنامه].

- نگارش «عینارنامه» [فیلمنامه].

- نگارش «کفش‌های مبارک» [فیلمنامه].

- نگارش «تاریخ سرّی سلطان در آبسکون» [فیلمنامه].

- نگارش «وقت دیگر، شاید» [فیلمنامه].

- تدوین فیلم «دونده» [کارگردان: امیر نادری].

- نگارش طرح «شکاف سایه‌ها» برای فیلم.

۱۳۶۴. نگارش فیلمنامه و کارگردانی فیلم «باشو، غریبه‌ی کوچک»؛ و توقیف آن پس

از پنج جلسه پیش‌نمایش برای چهار سال.

- آغاز مهاجرت خانوادهاش از ایران؛ رفتن نیلوفر.

- نگارش «قلعه‌ی کولاک» [فیلمنامه].

- نگارش طرح فیلمنامه‌های «شغل شش»، «شغل هفت»، و طرح نمایش «شبنامه».

- نگارش «پرده‌خانه» [نمایشنامه].

۱۳۶۵. نگارش «طومار شیخ شرزین» [فیلمنامه].

- نگارش «گیلگمش» [فیلمنامه].

- نگارش «دیباچه‌ی نوین شاهنامه» [فیلمنامه].

- نگارش طرح «پرده‌ی نئی» برای فیلم.

- ۲۶ مردادماه؛ مرگ پدر؛ استاد نعمت‌الله (ذکائی) بیضایی.

- آغاز کارگردانی «وقت دیگر، شاید» در پایان سال؛ که به درخواست تهیه‌کننده «شاید

وقتی دیگر» شد.

۱۳۶۶- پایان «شاید وقتی دیگر».

- مهاجرتِ بازمانده‌ی خانواده‌اش از ایران؛ همسرش و نگارش.
- نگارشِ طرح فیلمنامه‌ی «سند» و طرح فیلمنامه‌ی «فیلم در فیلم».

۱۳۶۷- ترک ایران برای بازیابی خانواده‌اش.

- نگارش «آقای لیر» [فیلمنامه].
- نگارش «برگی گم‌شده از اوراقِ هویتِ یک هموطن آینده» [فیلمنامه].
- نگارش «جنگنامه‌ی غلامان» [نمایشنامه].

۱۳۶۸- بازگشت به ایران برای بازیابی فرهنگِ کشورش.

- نگارش «سفر به شب» [فیلمنامه].
- نگارش «مسافران» [فیلمنامه].

۱۳۶۹- نگارش «فیلم در فیلم» [فیلمنامه].

- آغازِ کارگردانی «مسافران» در پایانِ سال.

۱۳۷۰- پایانِ فیلم‌برداری «مسافران»؛ و تدوین آن.

۱۳۷۱- نگارش «چه کسی رئیسِ راکت‌ت؟» [فیلمنامه؛ براساسِ طرح «سه شاهد» از

سال ۱۳۴۹].

- مشکلاتِ ساختگی برای نمایش «مسافران» و نامه‌ی اعتراضِ بیضایی همراه با
پس‌فرستادنِ جایزه‌ی جشنواره‌ی فجر، و رودررویی با کارشکنی‌های تازه.

- نگارش «سگ‌کشی» [فیلمنامه].

- نگارش «یوآنا، یا نامه‌ای به هیچ‌کس» [فیلمنامه].

- ازدواج با مژده شمسایی.

۱۳۷۲. نگارش «گیرگور» [یا «گفت وگو با خاک»؛ فیلمنامه‌ی کوتاه].
- نگارش «سیاوش خوانی» [برای فیلم و همچنین اجرای زنده‌ی میدانی].
- کوشش‌های بیهوده در چرخه‌ی اداری برای ساختن فیلم؛ هیچ کارش از تصویب نمی‌گذرد.

۱۳۷۳. نگارش «آوازه‌های ننه آرسو» [فیلمنامه].
- نگارش طرح «کلاه بی‌سر» برای فیلم.
- نگارش «طربنامه» [مجلس تقلید].
- نگارش نسخه‌ی نخست «سهراب‌کشی» [نمایشنامه].
- طرح رشته‌فیلم‌های «کودکان جنگ» که کسی آن را نخواست.

۱۳۷۴. تولد نیاسان.
- نگارش «حورا در آینه» [فیلمنامه].
- ویرایش و انتشار «هیچکاک در قاب» برپایه‌ی گفت‌وگویی با گروهی از دانشجویان سینما در بهار ۱۳۷۰.

- تنها نمایش کامل فیلم‌های بیضایی در جشنواره‌ی فیلم وین (ویناله ۹۵) و اعتراض
بخش بین‌المللی بنیاد سینمایی فارابی از طریق ارسال دورنگارهای تهدیدآمیز.
- تدوین «برج مینو» [فیلم بلند؛ کارگردان: ابراهیم حاتمی‌کیا].
- تدوین «بازی‌های پنهان» [فیلم بلند؛ کارگردان: کریم هاتفی‌نیا] که بعدتر کارگردان
در آن دست بُرد.

- نگارش سه طرح برای فیلم صدثانیه‌ای در بزرگداشت صدمین سال سینما [که نساخته
ماند و بعدها با سه طرح دیگر در شماره‌ی ویژه‌ی مجله‌ی فیلم به مناسبت صدسالگی
سینمای ایران، منتشر شد]. هفتمین این طرح‌ها را نویسنده عمداً منتشر نکرد.
- بازیافتن و به‌پایان رساندن و ویرایش «کارنامه‌ی بُندارِ بیدخش»؛ سومین برخوانی
به‌زبان کهن؛ پس از سی و پنج سال.

۱۳۷۵. بن‌بست کامل تلاش‌هایش برای فیلم‌سازی و یافتن شغل. اقامت در استراسبورگ
به دعوت پارلمان بین‌المللی نویسندگان.

- نگارش «مقصد» [فیلمنامه].

- نگارش «اعتراض» [فیلمنامه].

- بازنگاری «چشم‌انداز» [فیلمنامه‌ای که سه داستان جداگانه‌ی آن همراه با چند طرح دیگر او، در سال‌های ۱۳۵۲ و ۵۳ در کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان گم شده بود].

۱۳۷۶- نگارش چهارمین نمایشنامه‌ی عروسکی پس از سی و چهار سال؛ با نام «مجلس بساط برچیدن».

- نگارش طرح «هدایت» برای فیلم.

- بازگشت به ایران و کار بر صحنه‌ی نمایش پس از هجده سال جلوگیری از کار صحنه‌ای‌اش. تمرین و اجرای «بانو آنویی» نوشته‌ی میثیما یوکیو [یوکیو میثیما] بر صحنه در تهران، که بعد در فروردین و اردیبهشت سال ۱۳۷۷ هم ادامه یافت.

- تمرین و اجرای «کارنامه‌ی بُندارِ بیدخش» در پایان سال ۱۳۷۶، که در فروردین ۱۳۷۷ هم ادامه یافت.

- تدوین «نقش بر آب» [فیلم کوتاه؛ کارگردان: حمیدرضا صلاح‌مندی].

- نگارش «افرا، یا روز می‌گذرد» [نمایشنامه].

۱۳۷۷- ضبط «کارنامه‌ی بُندارِ بیدخش» در آخرین اجراها.

- ضبط «بانو آنویی» در آخرین اجراها.

- نگارش «مجلس قربانی سینما» [نمایشنامه].

- نگارش «گفت‌وگو با باد» [فیلمنامه‌ی کوتاه].

- اجرای «کارنامه‌ی بُندارِ بیدخش» در تماشاخانه‌ی «روتر» شهر مولهایم آلمان در چهارچوب جشنواره‌ی سالانه‌ی تئاترِ جاده‌ی ابریشم.

- کارگردانی فیلم کوتاه «گفت‌وگو با باد» پس از هفت سال دوری از سینما؛ که چون وصله‌ای ناجور، از مجموعه‌ای که برای آن ساخته شده بود کنار گذاشته شد.

- طرح «اتاقک» [برای فیلم].

۱۳۷۸- پس‌گرفتن فیلم «گفت‌وگو با باد» از تهیه‌کننده‌ی آن.

- نگارش «گفت‌وگو با آب» و «گفت‌وگو با آتش» [فیلمنامه‌های کوتاه]؛ که از پیوند

آن‌ها با «گفت‌وگو با خاک» و «گفت‌وگو با باد» پیش‌نویس نوشته، فیلمنامه‌ی «گفت‌وگو با آب، خاک، باد، آتش» درآمد؛ و کوشش بیهوده برای ساختن آن.
 نسخه‌ی نهایی «سهراب‌کُشی» [نمایشنامه].
 - نسخه‌ی نهایی «جانا و بلادور» [برای سایه‌بازی]؛ پس از بیست‌ودو سال.
 - نسخه‌ی نهایی «همایش» [نمایشنامه‌ی کوتاه].
 - نگارشِ طرح «گم‌گشته» برای فیلم.
 - نگارشِ «گزارش آرداویراف» [نمایشنامه].
 - آغازِ کارگردانی «سگ‌کُشی».

۱۳۷۹- تدوین «سگ‌کُشی».

- نگارشِ «ایستگاه سلجوق» [فیلمنامه].
 - نگارشِ «مجلس ضربت‌زدن» [نمایشنامه].
 - تدوینِ فیلمِ کوتاه «باد سرخ» [کارگردان: علی محمد قاسمی].
 - تدوینِ فیلمِ بلند «زمانه» [کارگردان: حمیدرضا صلاح‌مند] که بعدتر کارگردان در آن دست بُرد.

۱۳۸۰- کوششِ ناموفق برای جلوگیری از نمایشِ نسخه‌ی قصه‌ای شده و تغییر هویت‌یافته‌ی فیلم «سگ‌کُشی» در جشنواره‌های خارجی. آغازِ دو سالِ تمام‌درگیری و ایستادگی در برابر تشکّل‌های عنکبوتی سینمای داخلی که پنجاه دقیقه از «سگ‌کُشی» را حذف کرده بودند؛ و سرانجام نمایشِ نسخه‌ی کاملِ آن در ایران.
 - ۹ آبان‌ماه: مرگِ مادر؛ بانو نیره موافق [همسر شادروان استاد ذکائی بیضایی].

۱۳۸۱- نگارشِ نسخه‌ی بیست‌دقیقه‌ای «شب هزارویکم [۳]» به پیشنهادِ تئاتر پتی نانسین کپنهاگ؛ برای اجرا در برنامه‌ی نمایشی «هزارویک شب - امروز!» شامل ده نمایشنامه‌ی کوتاه از ده نمایشنامه‌نویس خاور نزدیک؛ و اجرای آن به‌کارگردانی آلن لای‌دیارد در همان تئاتر.

- نگارشِ فیلمنامه‌ی «اتفاق خودش نمی‌افتد!» و کوششِ ناکام برای ساختنِ فیلمِ مستقل؛ یا دست‌کم دور از نفوذ تشکّل‌های عنکبوتی سینمای ایران.

- چهار طرح برای چهار فیلم که نمی توان ساخت.

- ۱۳۸۲- انتشار «دیوان نمایش» [دو جلد نخست: نمایشنامه های تا سال ۱۳۴۹].
- ناکامی در ساختن «اتفاق خودش نمی افتد!» در چرخه ی سیاست پُرسابقه ی مجوز کتبی و منع شفاهی!
- نگارش «شب هزارویکم/۱»
- نگارش «شب هزارویکم/۲»
- نگارش «شب هزارویکم/۳»
- تمرین و اجرای «شب هزارویکم» [سه نمایش جدا ولی به هم پیوسته] بر صحنه ی تالار چهارسوی تئاتر شهر.
- ضبط «شب هزارویکم» در آخرین اجراها و آغاز تدوین آن.
- ضبط گفت و گوهایی با دست اندرکاران «مسافران» و «سگ کُشی» برای تهیه ی مستندهایی درباره ی این دو فیلم.
- نگارش «ریشه یابی درخت کهن» [پژوهشی در ریشه ی «هزارویک شب»].

- ۱۳۸۳- انتشار «ریشه یابی درخت کهن».
- ضبط گفت و گوهایی با بازیگران «بانو آتویی» و «کارنامه ی بُندارِ بیدخش» برای تهیه ی مستندهایی درباره ی این دو نمایش.
- پایان تولید «مسافران در راه»؛ مستندی از پشت صحنه ی فیلم «مسافران».
- پایان تولید «پرونده ی کوتاه سگ کُشی»؛ مستندی از پشت صحنه ی فیلم «سگ کُشی».

- ۱۳۸۴- نگارش «سند» [فیلمنامه].
- نگارش «ماهی» [فیلمنامه].
- نگارش «مجلس شیبه؛ در ذکر مصایب استاد نوید ماکان و همسرش مهندس رُخشید فرزین» [نمایشنامه].

۱۳۸۴- تمرین و اجرای «مجلس شیبه؛ در ذکر مصایب استاد نوید ماکان و همسرش مهندس رُخشید فرزین» بر صحنه ی تالار بزرگ تئاتر شهر که پس از بیست و چهار اجرا

متوقف شد!

- نگارش «هزار افسان کجاست؟» [پژوهش و نقد پژوهش در ریشه‌شناسی «هزار و یک‌شب»]

- «ماهی» در انتظار مجوز!

- «طربنامه» در انتظار بازشدن فضا!

۱۳۸۵- «هزار افسان کجاست؟» [پژوهش] در انتظار مجوز!

- ساختن فیلم هفت دقیقه‌ای ویدیویی درباره‌ی فرش ایران با نام «قالی سخنگو»!

- نگارش «لبه‌ی پرتگاه» [فیلمنامه]؛ و کوشش برای ساختن آن.

- شش طرح برای نساختن شش فیلم.

۱۳۸۶- بی‌نتیجه ماندن یک سال و نیم تلاش برای ساختن «لبه‌ی پرتگاه».

- نگارش «وقتی همه خوابیم!» [فیلمنامه]؛ و کوشش برای ساختن آن.

- تمرین و اجرای نمایش «افرا؛ یا روز می‌گذرد» بر صحنه‌ی تالار وحدت.

- آغاز تدارک برای ساخت «وقتی همه خوابیم!» در پایان سال.

۱۱

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی